

Supporting the Public Services Sector
for Establishing and Promoting EWCs

Co-funded by
the European Union

STVARANJE TRANSNACIONALNOG INFORMACIONOG SISTEMA

ZA RADNIKE U SEKTORU
JAVNIH USLUGA

MINI PRIRUČNIK 2

Supporting the Public Services Sector for
Establishing and Promoting EWCs

Predstavljamo ovaj **Mini priručnik** o „stvaranju transnacionalnog sistema informisanja za radnike u sektoru javnih usluga“ (koji je dopunjen drugim priručnikom o „stvaranju Evropskih radničkih saveta u Direktivi 2009/38: Ka boljem učešću radnika kompaniji“), razvijen u okviru Projekta podrške sektoru javnih usluga za uspostavljanje i promociju ERS, sa ciljem da se uključenim akterima pruži alternativna opcija nepostojanju ERS u sektoru javnih usluga u Evropi.

Stvaranje Transnacionalnog sistema informisanja u sektoru javnih usluga: alternativa nemogućnosti stvaranja ERS u ovoj oblasti

Evropska unija podržava i dopunjuje delovanje država članica u pogledu učešća radnika, putem sistema informisanja i konsultacija radnika, s ciljem postizanja temeljnih aspekata evropske socijalne politike kroz uspostavljanje „Evropskog radničkog saveta ili procedure za informisanje i konsultacije radnika u kompanijama i grupama kompanija na nivou zajednice“ putem Direktive 2009/38.

Ali, kada je u pitanju implementacija mogućnosti učešća radnika u sektoru javnih usluga, susrećemo se sa nizom poteškoća koje onemogućavaju stvaranje ovakvih ERS koji postoje u privatnom sektoru.

a) Prva poteškoća: Javne usluge i transnacionalnost

Direktiva 2009/38 uspostavlja stvaranje ERS za kompanije ili grupe kompanija „na nivou zajednice“, koje zapošljavaju 1.000 ili više radnika u državama članicama i koje, u najmanje dve različite države članice, zapošljavaju 150 ili više radnika u svakoj od njih.

Ovaj uslov nije ispunjen u javnom sektoru različitih zemalja, budući da ovaj sektor nema tu „katalogizaciju“ „društva na nivou zajednice“ (javna uprava, u kojoj se ne može definisati ni sedište ni kontrolna kompanija, na primer), te da, zbog svojih nacionalnih funkcija i podložnosti vladi svoje zemlje, takođe ne uživaju minimalni nivo internacionalizacije, pa su u direktnoj suprotnosti sa definicijom transnacionalnosti date Direktive 2009/38.

b) Druga poteškoća: Isključivanje država koje nisu članice

Ova druga poteškoća (nemogućnost) je čisto zakonodavne prirode u smislu opsega primene Direktive, budući da se ista odnosi samo na države članice (shodno odredbama člana 19: „predmetna Direktiva je primenjiva na države članice“), što isključuje zemlje kandidate, koje ne bi imale mogućnost integracije u ovaj transnacionalni informacioni sistem.

c) Treća poteškoća: Sistemi radnih odnosa

Različiti sistemi radnih odnosa koji postoje širom Evrope takođe su element koji utiče na stvaranje ERS.

Kultura radnih odnosa, postojanje ili nepostojanje predstavnika radnika u sektoru javnih usluga, način njihovog izbora, njihova ovlašćenja, njihove sposobnosti delovanja, odnosno mogućnost intervencije u regulisanju uslova rada radnika u javnom sektoru kroz kolektivno pregovaranje, između ostalih aspekata, identifikuju mogućnost stvaranja ERS u ovoj oblasti.

Važnost učešća radnika, takođe na transnacionalnom nivou

Efikasnost bilo koje organizacije zavisi, u velikoj meri, od njene sposobnosti da sprovede procese generisanja i prenošenja informacija, kako unutar same organizacije, tako i van nje.

Insistiranje na učešću radnika je važno, jer odluke koje organizacija može doneti imaju uticaj ne samo na njenu budućnost nego i na njene članove. Uključivanje zaposlenih u proces donošenja odluka pomaže uspehu organizacije i povećava motivaciju i posvećenost radnika, te stvara bolju klimu radnih odnosa i doprinosi socijalnom miru.

U tom smislu, sistemi **informisanja i konsultacija** (koji se sprovode i na nacionalnom i na transnacionalnom nivou) postaju neophodni instrumenti za sprovođenje procesa učešća radnika u javnom sektoru.

Na osnovu ovih procena, a s obzirom na nemogućnost uspostavljanja ERS u oblasti javnih usluga, smatramo da se može uspostaviti sistem razmene informacija između predstavnika sindikata i javnih menadžera različitih država članica i/ili kandidata, ali, ni u kom slučaju se ne bi mogao uspostaviti sistem konsultacija, zbog onoga što je rečeno o razlikama u konceptu i strukturisanju onoga što se podrazumeva pod javnim sektorom, kao i načina razumevanja i pristupa kolektivnom pregovaranju u svakoj zemlji.

Shodno tome, **posvećeni smo stvaranju Transnacionalnog sistema informisanja u sektoru javnih usluga**, jer verujemo da on može pružiti niz pogodnosti svim zemljama članicama ili kandidatima koje bi se mogle integrirati u isti, što ćemo u nastavku pokušati da obrazložimo.

I.- Transnacionalni sistem informisanja može poboljšati sisteme radnih odnosa zemalja koje imaju manju tradiciju u ovom smislu:

Možemo pretpostaviti da će u zemljama u kojima postoji jaka tradicija socijalnog dijaloga Transnacionalni sistem informisanja u sektoru javnih usluga funkcionisati efikasnije nego u zemljama sa slabijom kulturom radnih odnosa, budući da isti može da posluži kao kohezivni instrument i „ogledalo“ u kom mogu da se ogledaju; promocija socijalnog dijaloga u ovim zemljama i podsticanje razvoja zastupljenosti radnika na nacionalnom nivou.

Na taj način, iako je cilj našeg Transnacionalnog sistema informisanja (i ERS) bavljenje transnacionalnim pitanjima, mimo ovih procesa informacija i konsultacija, **ova struktura može poboljšati socijalni dijalog na lokalnom nivou i rešiti neke konflikte na tom nivou.**

II.- Transnacionalni sistem informisanja može poboljšati borbu protiv uticaja nepredviđenih okolnosti, kao što su nove pandemije:

Tokom pandemije COVID-19, sve zemlje su morale da razviju veoma slične strategije, ponekad podržane predlozima same Evropske komisije.

Evidentno je da je COVID-19 imao značajan ekonomski uticaj i na samo organizaciju rada, te da je na veličinu i prirodu ovih reperkusija jasno uticao sektor delovanja, pri čemu su javne službe nosile najveći teret u borbi protiv ove pandemije.

U tom smislu, Transnacionalni sistem informisanja u sektoru javnih usluga mogao bi značiti veću koheziju među njima, a razmena informacija i strategija bi mogla pružiti dodatnu vrednost u rešavanju ovih situacija.

III.- Transnacionalni sistem informisanja može objediniti sprovođenje radnih akcija koje se na sličan način sprovode u zemljama:

Moramo uzeti u obzir da u većini zemalja, u sektoru javnih usluga, još nisu zaključeni ni ekonomski uticaji pandemije, niti njen uticaj na organizaciju, restrukturiranje i zapošljavanje.

Promena načina rada, posebno u javnom sektoru, ubrzana pandemijom, doprinela je raspravi o budućim oblicima rada kao što je rad na daljinu, kao i mnogim drugim stvarima zajedničkim za različite države, članice ili kandidate, na kojima se radi na nacionalnim nivoima sa odgovarajućim vladama.

Sve zemlje, u većoj ili manjoj meri i sa vrlo sličnim razmatranjima, bave se nizom pitanja u okviru kolektivnog pregovaranja, socijalnog dijaloga ili nacionalnih sistema informisanja i konsultacija, među kojima su, bez sumnje:

- Digitalizacija javnih usluga
- Regulacija rada na daljinu
- Implementacija novih tehnologija
- Stvaranje novih oblika zapošljavanja ili pružanja usluga
- Sprovođenje mera usmerenih na balans između poslovnog i privatnog života
- Mere koje se odnose na bezbednost i zdravlja na radnom mestu uoči otvaranja novih zelenih radnih mesta, dekarbonizacije, uslova na radnom mestu ili borbe protiv pandemije
- Obuka kao odgovor na pojavu novih poslova i novih oblika zapošljavanja koji prisiljavaju radnike da nauče nove profesionalne veštine.

Shodno tome, **mi smo posvećeni postojanju Transnacionalnog sistema informisanja u oblasti sektora javnih usluga**, glavnog primaoca implementacija koje smo upravo spomenuli, **što bi moglo omogućiti homogeniju implementaciju širom Evrope, približavajući nas pravednijim i prihvatljivijim uslovima zapošljavanja na svim teritorijama.**

- THIS COPY IS FREE-

“Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.”

**Supporting the Public Services Sector
for Establishing and Promoting EWCs**

**Co-funded by
the European Union**